

ماہی سب کو چھو لو

زندہ یاد
صمد بھرنگی

نشر نجستین

ماهی سیاه کوچولو / صمد بهرنگی: [تصویرگر بهناز علیزاده] -- تهران: نخستین،
کتابهای پرستو، ۱۳۸۲.

ISBN 964 - 8037 - 39 - 6

۴۸ ص: مصور (رنگی).

فهرست نویسی براساس اطلاعات قبیا

گروه سنی: ب، ج.

۱. داستانهای تخیلی. ۲. داستانهای حیوانات. الف. بهرنگی، صمد، ۱۳۱۸ - ۱۳۲۷. ب.

علیزاده، بهناز، تصویرگر.

۱۹۵ م ۱۳۰ دا

۸۴ - ۲۰۴۱ م

کتابخانه ملی ایران

نشر نخستین

قصه‌های ایرانی

صمد بهرنگی

ماهی سیاه کوچولو

طرح‌های درون متن و جلد: بهناز علیزاده

حروفچینی، صفحه‌آرایی و طراحی: نخستین

ای ای ان ۹۶۴۸۰۳۷۳۹۵

چاپ اول: پاییز ۱۳۸۴

لیتوگرافی: نگین / چاپ: تصویر / شمارگان ۳۳۰۰ نسخه

تهران: خ. ۱۲ فروردین، جنب خیابان روانسهر، پلاک ۹۲

طبقه اول تلفن: ۶۶۴۹۸۱۴۸ تلفن و دورنگار: ۶۶۴۱۸۹۷۹

حق چاپ محفوظ است

قصه ماهی سیاه کوچولو قصه‌ای است
برای بچه‌ها. قصه‌ای است نه برای
سرگرمی، بلکه برای آموختن.

مقدمه‌ای بر ماهی سیاه کوچولو

بچه‌ها سلام!

بچه‌ها، تا به حال تصور کرده‌اید یک جانور باشید! شاید در زندگی
برای یک بار هم شده هوس کرده باشید برای مدتی به شکل
یک پرنده، خرگوش، لاک پشت و یا حیوانی درنده باشید! برای مثال
حیوانی مظلوم را دیده‌اید و فکر کرده‌اید که، اگر به جای او بودید،
می‌توانستید از حق خود دفاع کرده و شجاعت خود را نشان دهید؟ یا
اگر به جای یک حیوان درنده بودید، مهربانی و دوستی از خود نشان
می‌دادید!

این فکر و این اندیشه غیرعادی نیست، زیرا نویسندگان بسیاری در قالب یک حیوان و یا موجودات دیگر قصه‌های بسیاری را نوشته‌اند که برای همه‌ی ما دلپذیر و عبرت‌انگیز بوده است!

«قصه‌ی ماهی سیاه کوچولو، نوشته‌ی زنده‌یاد صمد بهرنگی، قصه‌ای است برای بچه‌ها و درسی است برای بزرگترها، قصه‌ای است نه برای سرگرمی بلکه برای آموختن، ماهی صمد می‌خواست ببیند که آخر جویبار کجاست! بالاخره باید آخری داشته باشد، ماهی سیاه کوچولو بالاخره به دریا می‌رسد، از جنگ آزه ماهی می‌گریزد و تند می‌رود و موقع شنا این‌طور زمزمه می‌کند «مرگ خیلی آسان می‌تواند الان به سراغ من بیاید، اما من می‌توانم زندگی کنم، نباید به پیش‌باز مرگ بروم، البته اگر یک وقت ناچار با مرگ روبرو شدم که می‌شوم، مهم نیست؛ مهم این است که زندگی یا مرگ من، چه اثری در زندگی دیگران داشته باشد...» که گرفتار مرغ ماهی‌خوار می‌شود... و آخر هم مرغ ماهی‌خوار لعنتی و بدجنس را می‌کشد و ماهی‌ها را آسوده می‌کند و خودش را به دریا می‌رساند و به دریا فکر می‌کند...

صمد در زندگی جویای حقیقت و دانش بود. او در راه وصول به این هدف همه کوشش و نیروی خود را به کار می‌گرفت. هر کدام از کتاب‌های صمد نوعی از زندگی امروزی را نشان می‌دهد.

قصه‌ی «ماهی سیاه کوچولو» روایت یک سفر است؛ سفری تخیلی و شیرین از خود به فراخود، از ناآگاهی به آگاهی، و از خردی به بزرگی

و ...؛ ماهی سیاه کوچولو با گذشتن از موانع و غلبه بر مشکلات و طی سفری که می‌توان آن را به فرایند رشد تعبیر کرد، با افقهای جدیدی از زندگی آشنا شده و به موجود تأثیرگذار و ماندگاری تبدیل می‌شود که آیندگان راه او را ادامه می‌دهند.

وی به قالب یک ماهی سیاه کوچولو در می‌آمد و برای کشف رازهای پشت پرده و دیدنیهای جهان آشفته با سری آکنده از شور بشردوستی و حقیقت‌بینی بی‌پروا از لابلای موانع و مشکلاتی که بوسیله‌ی انسان! در سر راه انسان‌های دیگر ایجاد می‌گردد، می‌گذشت تا دیدنی‌ها را ببیند و به مردم نشان دهد و ای بسا ماهی‌وش در دام «مرغ‌های سقا و ماهی‌خوار» گرفتار آید!

در قصه‌ی ماهی سیاه کوچولو زبان بهرنگی، گویا، جاافتاده، ساده و روان است. شروع داستان در محیطی مهربان، خواننده را جذب می‌کند و به دنبال خود می‌کشد و بعدرو برو شدن با افرادی که روزانه به آنها برخورد می‌کنیم و نیز پرسش و پاسخ‌های حساب شده و تفکرانگیز همه به خاطر آنست که بهرنگی می‌خواهد روش همیشگی خود را دنبال کند. او مثل همیشه خواننده را به تفکر وامی‌دارد.

در فکر فریب بچه‌ها نیست، هیچ‌گاه نخواست با شیرینی‌های رنگارنگ، همچون بسیاری از قصه‌نویسان کنونی مطاع ذهنی کودکان را برآید. می‌خواست کودکانی اندیشمند بار آورد تا جامعه‌ای اندیشمند بسازد.

باید گفت که صمد بهرنگی فردی تأثیرگذار در ادبیات کودکان بود. آن‌گونه که خود گفته بود، قصه‌هایش را برای قصه‌بودن و سرگرمی نمی‌نوشت، بلکه آن را وسیله‌ای می‌دانست برای هدف‌گیری. تمام تلاش او در زندگی کوتاه اما پرثمرش و در نوشته‌های ساده‌اش، صرف این شد که نیکی سرشت بشر، امکان بروز پیدا کند و پستی و سنگدلی، افزون‌طلبی و خودخواهی، از صحنه‌ی زندگی و صفحه‌ی روزگار پاک شود. یاد و خاطره‌ی او در دل انسان‌های مبارزی که همواره برای اعتلای اندیشه‌ی مردم و سربلندی و استقلال میهن‌مان تلاش می‌کنند، زنده و جاوید خواهد ماند.^۵

ناشر

۵. برداشت‌هایی از: یادمان صمد بهرنگی، علی‌اشرف درویشان، انتشارات کتاب و فرهنگ، ۱۳۷۹.